

Franz Kafka: Ungarisch

Az 1924-es év krónikája (Charlotte Spitzer)

Berlin

Január elején Franz Kafka és Dora Diamant Berlin-Stieglitz-ben él, a Grunewaldstraßen. Ezen a télen, amelyen nagyon magas az infláció, komoly fagyok uralkodnak. Amikor elfogy a spiritusz, Kafka és Diamant gyertyacsonkokon kénytelen melegíteni az ételt. Kafka egészségi állapota egyre romlik, az író többnyire lázasan az ágyat nyomja.

Január végén Max Brod meglátogatja Kafkát és Diamantot. Kafka felolvas *Az odúból*.

Február 1-én Kafka és Dora Diamant elköltözik Berlin-Zehendorfba, a Heidestraßéra. Kafka nem tud segíteni, túl gyenge. Gépkocsin viszik át az új lakásba.

Február elején látogatóba érkezik a beteg íróhoz Ludwig Hardt, az előadóművész, aki Kafka szövegeit is feldolgozza műsoraiban.

Február közepén Kafka családja Berlinbe küldi Siegfried Löwy, a nagybácsit, hogy tájékozódjon a beteg valós állapotáról. Löwy ragaszkodik ahhoz, hogy Kafka szanatóriumba kerüljön.

Március elején Kafka állapota olyannyira aggasztó, hogy Dora Diamant kihívja ismerősét, dr. Nelkent, a berlini zsidó kórház orvosát. Nelken – látva a betegség előrehaladottságát – csak tüneteket enyhítő orvosságokat tud felírni. Honoráriumként Kafka egy Rembrandtról szóló könyvet ajándékoz az orvosnak.

Prága

Március 17-én Kafka Max Brod kíséretében Prágába utazik. Dora Diamant Berlinben marad. Kafka újra a szüleinél lakik az óvárosi körúton álló Oppelt-házban. Az itteni életkörülmények aggasztják Kafkát, és azon gondolkodik, melyik szanatóriumba vonuljon be. Eközben utolsó elbeszélésén, a *Josefine, az énekesnő, avagy Az egerek népe* című szöveget dolgozik.

Március 20. körül Kafkánál nyelési problémák jelentkeznek, felmerül a gégegümőkór gyanúja.

Ortmann/Pernitz

Április elején Kafka beköltözik a tüdőbetegségekre specializálódott, nagyhírű Wienerwald Szanatóriumba. Valamivel később Dora Diamant is megérkezik Berlinből, egy közeli tanyán száll meg. Max Brodnak írott levelezőlapján ez olvasható: „Állapota nagyon, nagyon súlyos.” A vizsgálatok alátámasztják a gégegümőkór gyanúját, az orvosok azt tanácsolják Kafkának, hogy sürgősen utazzon Bécsbe.

Bécs

Április 10-én Kafkát esőben, viharban, egy nyitott kocsiban szállítják Bécsbe, az út négy órán át tart. Dora Diamant végig a testével védi a beteget. Az Allgemeines Krankenhausban, a Markus Hajek professzor által vezetett gégészeti klinikán Kafka egy sokágyas kórterembe kerül. Állapota nem engedi a műtéti beavatkozást – testsúlya ruhástul kevesebb mint 50 kg.

Április közepén Kafkát meglátogatja Karl Hermann, a sógora, és Felix Weltsch. Franz Werfel egy rózsacsokor kíséretében elküldi új Verdi-regényét. A megígért látogatás végül elmarad. A kórteremben egyre-másra halnak meg páciensek, köztük a waldvierteli cipésmester, Josef Schrammel, akinél szintén gégegümőkört diagnosztizáltak. Kafkát annyira megrázza ez az eset, hogy az orvosok határozott kívánsága ellenére is ragaszkodik ahhoz, hogy elhagyja a klinikát.

Kierling

Április 19-én Kafka egy erkélyes, kertre néző szobát kap a Klosterneuburg melletti kierlingi szanatóriumban, amelyet dr. Hoffmann irányít. Dora Diamant a szanatórium egyik vendégszobájába költözik, ő főz Kafkára. Orvosi utasításra Kafka nem beszélhet, ezért főként papírlapokra írt üzenetek, az úgynevezett „beszélgető lapok” (Gesprächsblätter) segítségével kommunikál. A *Prager Presse* reggeli kiadásában megjelenik a *Szórákozott kitékintgetés* című írása.

Április 20-án Kafka utoljára hagyja el a szanatórium épületét. Ezen a napon két elbeszélése is megjelenik: a *Prager Tagblatt*-ban *A kicsi nő*, a *Prager Presse* húsvéti mellékletében pedig a *Josefine, az énekesnő, avagy Az egerek népe*.

Április 20. körül Kafka megkéri Dora Diamant kezét, és – miután Dora boldogan beleegyezik a házasságba – azonnal levelet ír a lány apjának. (Májusban érkezik meg az elutasító válasz, amelyet Kafka nehéz szívvel elfogad, nem kötnek házasságot.) Kafkát nemcsak a kierlingi szanatórium orvosai kezelik, hanem Hajek professzor és számos, Bécsből ide utazó specialista is, többek közt az antropozófiai iskolához tartozó Norbert Glas, akiben Kafka különösen megbízik. Dora Diamanttal közlik az orvosok, hogy Kafka legfeljebb három hónapig élhet még.

Május 6. körül Kierlingbe érkezik egy magyar orvos, Klopstock Róbert (Robert Klopstock). Ismeretsége Kafkával 1921-re nyúlik vissza, amikor az író egy magas-tátrai szanatóriumban kezeltette magát. Klopstock azért utazik Kierlingbe, hogy részt vegyen barátja ápolásában, és tehermentesítse Dora Diamantot. Kafka legfiatalabb húga, Ottilia utoljára látogatja meg az írókat csakúgy, mint néhány nappal később Karl Hermann, Kafka sógora, és Siegfried Löwy, a nagybácsi.

Május közepén Kierlingbe érkezik Max Brod, ez a két barát legutolsó találkozása.

Május 20-án Kafka a Max Brodnak címzett utolsó levelezőlapján ezt írja: „Mindent köszönök!”

Június 2-án Kafka arra kéri szüleit a nekik írt utolsó levelében, hogy ne látogassák meg. Dora Diamant fejezi be a levelet, mert Kafka túlságosan kimerült. Még ezen a napon is *Az ébezőművész* című novelláskötet korrektúráján dolgozik.

Június 3-án dél körül Kafka meghal. Holttestét Prágába szállítják, a vonaton Dora Diamant és Klopstock Róbert kíséri.

Különböző újságokban baráti nekrológok jelennek meg Max Brod, Oskar Baum és Felix Weltsch tollából, ezenkívül Milena Jesenská, Anton Kuh és Edwin Rollet is búcsúztatja az írókat. A nekrológok mellett közlik a *Séta, hirtelen*, az *Elhatározások*, *Az agglegény balsorsa*, *A törvény kapujában* és az *Egy családapa gondja* című prózai írásokat is.

Június 11-én a prágai Új Zsidó Temetőben helyezik Kafkát végső nyugalomra.

Június 19-ére Max Brod búcsúztatót szervez a Prager Bühne auditoriumában.

Július 17-én Max Brod a *Weltbühne* című folyóiratban publikálja Kafka végrendelkezéseit.

Augusztus végén a berlini Die Schmiede kiadónál jelenik meg *Az ébezőművész* című kötet, melynek nyomdai előkészítését Kafka még be tudta fejezni.